

Nr 41.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1945 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inköp av amerikanska flygplan.

(1:a avd.)

I propositionen nr 78 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 februari 1945, föreslagit riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal om i nämnda statsrådsprotokoll angiven anskaffning av flygplan jämte reservdelar.

I skrivelse den 30 januari 1945 har *flygförvaltningen* på anförda skäl hemställt om bemyndigande att, med förbehåll för riksdagens godkännande, träffa avtal om inköp av 50 amerikanska jaktflygplan jämte reservdelar. *Överbefälhavaren* har i avgivet utlåtande tillstyrkt bifall till framställningen.

Departementschefen har för egen del anfört följande:

Den anskaffning av flygmateriel, som flygförvaltningens framställning avser, är främst betingad av den av beredskapstjänsten vållade ökade materielförsörjningen. Särskilt utsatta ha jaktförbanden varit, och bland dem främst Skånska flygflottiljen. Denna flottilj är för närvarande utrustad med flygplan av utländsk tillverkning, vilka anskaffats under kriget. Dessa ha undergått stark förslitning under beredskapstjänsten. Det synes erforderligt, att ifrågavarande flygplan snarast möjligt ersättas. Med hänsyn härtill har Kungl. Maj:t tidigare denna dag bemyndigat flygförvaltningen att upptaga förhandlingar om inköp av i flygförvaltningens skrivelse angivet antal flygplan jämte reservdelar samt att under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande träffa avtal om anskaffningen. Jag förutsätter härvid självfallet, att Kungl. Maj:ts godkännande icke meddelas förrän riksdagen meddelat beslut i ämnet.

Kostnaderna för ifrågavarande flygplan jämte reservdelar ha från amerikansk sida uppgivits till högst 34,4 miljoner kronor, vartill skulle komma tull- och administrationskostnader å högst 5 miljoner kronor. Innan de planerade förhandlingarna slutförts är det emellertid icke möjligt att precisera de slutliga kostnaderna. Då det är angeläget, att Kungl. Maj:t, därest godtagbara köpevillkor kunna ernås, beredes möjlighet att utan omgång fatta beslut i ärendet, förordar jag, att Kungl. Maj:t hos riksdagen begär bemyndigande att sluta avtal om inköp av högst 50 moderna jaktflygplan jämte reservdelar i den omfattning, som i flygförvaltningens framställning förutsatts. Erforderligt anslag för bestridande av de med anskaffningen förenade kostnaderna torde få äskas av riksdagen, sedan större klarhet vunnits rörande de slutliga kostnaderna. Jag förutsätter, att dessförinnan erforderliga kostnader skola av flygförvaltningen förskötteras av tillgängliga medel.

Bihang till riksdagens protokoll 1945. 6 saml. Nr 41.

Såsom i flygförvaltningens framställning anförts kunna kostnaderna för ifrågavarande materielanskaffning icke rymmas inom det i 1942 års försvarsbeslut för anskaffning av flygmateriel beräknade beloppet. Samtliga de flygplan, som förutsatts skola anskaffas under femårsperioden 1942/47, ha nämligen redan beställts och en annullering av beställningarna såvitt avser flygplan till antal motsvarande dem som nu föreslagits till anskaffning synes på av flygförvaltningen anförda skäl icke böra äga rum. Med beaktande av att materielanskaffningen föranledes främst av den genom beredskapstjänsten föranledda ökade förslitningen förutsätter jag, att kostnaderna för densamma skola bestridas utom ramen för den i försvarsbeslutet angivna kostnadsramen för försvaret. Såsom av flygförvaltningens skrivelse framgår kan med hänsyn till den föreslagna anskaffningen en motsvarande minskning i nybeställningar eventuellt göras vid den tidpunkt, då de flottiljer, som nu äro utrustade med flygplan typ J 22, programenligt skola tillföras ny materiel.

Utskottet.

Såsom i ärendet framhållits har flygvapnets beredskapstjänst under de senare åren medfört en stark förslitning av flygmaterielen, vilket särskilt gäller jaktförbanden. Fråga har därför uppkommit om att de sålunda förslitna flygplanen skola ersättas med nya. För tillgodoseende av detta anskaffningsbehov föreligger såsom i ärendet upplysts nu möjligheter att inköpa amerikanska flygplan. Inköpet skulle omfatta högst 50 flygplan med reservdelar till en sammanlagd kostnad av sammanlagt högst 34,4 miljoner kronor, vartill skulle komma tull och administrationskostnader å högst 5 miljoner kronor. Då det sålunda föreligger möjlighet att ernå en önskvärd och omedelbar förstärkning av vårt flygplansbestånd, anser utskottet sig böra tillstyrka, att riksdagen lämnar Kungl. Maj:t det begärda bemyndigandet att i föreslagen omfattning träffa avtal om anskaffning av flygplan. Mot Kungl. Maj:ts förslag om att kostnaderna skola bestridas utom femårsplanens kostnadsram har utskottet ej funnit anledning till erinran, då här är fråga om en av beredskapen föranledd materielanskaffning.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal om i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 februari 1945 avgiven anskaffning av flygplan jämte reservdelar.

Stockholm den 9 mars 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Lindström, Gränebo, Bäcklund, Bernhard Nilsson, Bäckström, Gustaf Karlsson, Gillström, Berling, Ekströmer, Wiklund* och *Ivar Persson*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Svensson i Grönvik, Pettersson i Dahl, Bergström, Andersson i Malmö, Mårtensson, Staxäng, Malmberg i Skövde, Holmström, Lindholm*, fru *Alvén* och herr *Åkerström*.

Reservation

av herrar *Gustaf Karlsson* och *Åkerström*.
